



## ÖZGÜN MAKALE

### Türkiye’de Engellilerin Sağlık Alanında Karşılaştıkları Başlıca Problemler

Dr.Yıldırım Bayezit DELDAL/Milli Eğitim Bakanlığı/Medikal Akademi Online Makale/04/02/2020

#### Karşılaşılan Başlıca Problemleri:

- **S**ağlık kuruluşlarının zihinsel engelliye uygun yeterli donanımda olmaması.
- Sağlık hizmetlerinin yeterli olmaması.
- Rehabilitasyon hizmetlerinin yeterli olmaması.
- Diş Sağlığı hizmetlerinin yeterli olmaması.
- Sağlık ocaklarının yeterli donanımda ve engelliye uygun hizmet kalitesinde olmaması.
- Engelli bireylerin kullandıkları ilaç ve sarf malzemelerin aylık periyotta verilmesi engelli bireylerin her ay hastanelerde bekletilmesi.
- Hem zihinsel engelli olup hem de fiziksel, görme, işitme engelli olan bireylerin kullandıkları sarf malzemelerin (tekerlekli sandalye, yürüme cihazları, protezler, işitme cihazlar) eski ve kalitesiz olmasından kaynaklanan sağlık problemleri.
- Hastanelerde ve sağlık ocaklarında öncelik tanınmaması,
- Engellilerin çeşitli psikolojik ve bedensel zorluklarla karşı karşıya kalması
- Engelliler ile ilgili sağlık personelinin yetersiz, ilgisiz ve bilgisiz olması.
- Ruh sağlığı ve zihinsel engelli tedavisine yönelik hizmetlerin büyük kısmı kurum temellidir. Hastaneye ulaşımın zor olması engelli bireyin tedavi edilmesinin gecikmesine neden olmaktadır.
- Zihinsel engelli bireyler için yatılı bakım ve yatılı rehabilitasyon merkezi bulunmaması.

- **R**uh sağlığı merkezlerinden hizmet alan zihinsel engelli bireyler ile ruh sağlığı bozuk kişilerin toplum tarafından dışlanması. Ruh sağlığı merkezlerinin damgalama ve ayrımcılığa karşı yetersiz kalması.
- Psikolojik bozukluğu olan ve zihinsel engele sahip bireylerin en basit tedavi sũreçlerinde bile engelli bireyin tedavi sũreci ile ilgili yeterli bilginin verilmemesi, anlamaz mantığıyla yaklaşılması engelli bile olsa hayati kararlarda bilgilendirmenin yapılmaması bũyũk bir sağlık sorunudur.
- Hastane çalışanlarının, sağlık personeli, hemşire ve doktorun engelli bireyler ile iletişiminin yetersiz olması onları tam olarak anlayamamaları sonucu iletişim kopukluğunun yaşanması sağlık problemlerine neden olmaktadır.
- Hastane basamaklarının engellilere uygun yapılmaması, sũrekli bozulan asansũrler, engellilerin kullandığı tuvaletlerin olmayışı, dar kapı ve eşikler, rũntgen ve tomografi cihazlarının engellilere uygun olmayan konumlara yerleştirilmesi.
- Doktorun engelli hastaya ilaç yazması için hastayı gũrmek istemesi hastanın evden çıkamayacak durumda olması, doktorun hastayı gũrmeden reçete yazmaması, doktorunda iş yũkũnden dolayı hastayı ziyaret edememesi yũda geç ziyaret etmesi zihinsel engelli bireyi sağlık açısından mağdur etmektedir.
- Üniversite ve Kamu hastanelerinde engelli araç parkının olmaması veya olsa bile bu alanların başkaları tarafından işgal edilmesi. Tuvaletlerde zihinsel engelliye uygun çift kişilik olmaması, giriş–ıkış basamaklarının engelliye uygun olmaması. Engelliler için tıbbi malzemenin zamanında getirilmemesi ve bu malzemelerin yũksek kalitede olmaması sağlık sorununa neden olmaktadır.
- Mevcut sağlık kurumlarının mimari yapısının(dış kısmı) engellilere uygun olmaması,
- Engellilere hizmet veren sağlık çalışanının bilgisinin yeterli olmaması.
- Kullanılan sarf malzemenin eski veya yetersiz olması.
- Medikal malzemelerin gũnũmũz teknolojisinden eski olması
- Sağlık Bakanlığının engelliler için çıkartılan tebliğine bazı sağlık çalışanlarının uymaması ve gũz ardı etmeleri.

- **S**ağlık çalışanlarının engellileri ile iletişime geçememeleri, en son bilgi ve yöntemle sahip olmamaları.
- Engellilerin birçok gereksinimlerine sağlık kurumlarının yetersiz kalması,
- Sağlık kurumlarının sapa ve uzak yerler olması.
- Engellilerin taşınması ile ilgili yol sorunları.
- İşaret dilinin birçok yerde kullanılmaması ve uzmanın yetersiz olması.
- Ameliyat önceliğinin verilmemesi.
- Sağlık çalışanlarının engellilere yaklaşımının iyi olmaması, itici bakmaları ve söylenmeleri.
- Engelli bireyler için hastanede özel eğitilmiş bir yardımcının bulunmaması.
- Hastanelerde rehabilite biriminin yetersiz olması.
- Hastanelerde bulunan psikiyatri veya psikolog yardımının yetersiz olması.
- Engelli bireyler için hastanede çalışan uzmanın yok denecek kadar az olması.
- Sağlık kuruluşlarında bulunan tuvaletlerin engellilere uygun olmaması.
- Sağlık kuruluşlarında bulunan medikal cihazların engellilere uygun yerde bulunmaması ve kullanılırken çeşitli sıkıntılarla karşılaşılması.
- Engelliler için hastanede özel bir danışmanlık biriminin olmaması.
- Hastanelerde özürsüz bireyler için özel bir odanın olmaması.
- Hastane koridorlarının ve merdivenlerinin engellilere uygun olmaması.
- Asansörlerin bozuk yâda ağır işliyor olması.
- Özel hastanelerin maliyetlerinin yüksek olması zihinsel engelliler için ek maliyet getireceğinden bu hastaneler tercih edilememektedir. Devlet ve Eğitim hastanelerinin aşırı iş yükü nedeniyle sıra bekleyen hasta fazlalığı hasta yakınlarının şiddete eğilim göstermelerine neden olmaktadır.
- Sağlık kuruluşlarında özürsüzlerin rahatça zaman geçireceği bir oyun, dinlenme, yemek yeme odasının mevcut olmaması.
- Sağlık Bakanlığının Genelgesi olmasına rağmen önceliği olan engellilerin sıra beklemesi, sağlık personelinin tutum ve davranışları, eksik ve yetersiz bilgi, engelliler için özel eğitilmiş sağlık personelinin az olması ya da bulunmaması, engelli hastalara geciken müdahaleler hasta yakınları ve engelli hastaya karşı sağlık personelinin yeterli iletişim kuramaması çeşitli tartışmalara ve şiddet olaylarına yol açmaktadır.

- **Z**ihinsel engelli bireyler sağlık ocaklarında çeşitli sıkıntılar yaşamaktadır. Taşra ile merkez sağlık ocaklarında bazen zihinsel engelli bireyler uzun süre bekletilmekte ve bunun neticesinde hoş olmayan görüntüler yaşanmaktadır. Muayene önceliği olan engelli bireylerin bu önceliği göz ardı edilmektedir.
- Hastanelerde zihinsel, fiziksel engelliler ile yaşlılar için gerekli sağlık hizmetleri ve personelinin temininde, eğitiminde sosyal bilincin ve duyarlılığın artırılması için tüm sağlık çalışanlarının zihinsel engelliler için hizmet içi eğitim almaları bir gerekliliktir.
- Sağlık hizmetlerine ulaşım, engelliler için özel ambulans, asansör, özel hasta nakil aracı, ilaca erişimin kolaylığı gibi ihtiyaçların biran önce giderilmesi gerekmektedir. Kâğıt üzerinde yazılan genelteler ile değil uygulamaların ciddi ve cezai şartlar ile denetlenmesinin aksatılmadan yapılması gerekmektedir.
- Zihinsel engelli bireylerin diş tedavisinde özel hastanelerden ücretsiz faydalanmaları için raporlarının en az (%40) şartı olması gerekmektedir. Eğer bu %40 engellidir raporu bulunmuyorsa ek maliyetler ekonomik açıdan engelli bireyi zorlayacaktır. Bunun sonucunda ise tam teşekküllü özel hastanelerden maddi durumu iyi olmayan zihinsel engelli bireyler yararlanamayacaklardır.

## **KAYNAKÇA**

T.C. İstanbul Gelişim Üniversitesi/ Sağlık Yüksek Lisans Tezi / Yıldırım Bayezit DELDAL / Danışman, Doç. Dr. Mustafa YURTTADUR-2016

Yıldırım Bayezit DELDAL, Medikal Akademi” Türkiye’de engellilerin sağlık alanında karşılaştıkları başlıca problemler“<https://www.medikalakademi.com.tr/tuerkiyede-engellilerin-saglik-alaninda-karsilastiklari-baslica-problemler/04.02.2020>